

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden pénteken legalább egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész óvre 4 ft, félóvre 2 frttal fizethetnek elő, negyedóves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ (Dr. Hintz György; e. pénztárnokhoz), a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ (Gamauf Vilmos, e. titkárhoz) címzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Lapfelügyelő bizottság: **Paget János** elnök; **Berde Áron**, **b. Huszár Sándor**, **Mina János**, **Szabó Samu**, **Szentgyörgyi József**.

Miért oly olcsó az idén a bor?*)

(A „Weinbau Kalender“ után.)

Mindenütt, hol eladó bor van, csak panaszokat hallhatni annak olcsósága miatt és igazán csodás dolgok történnek, mert némely vidéken bár majdnem ingyen lehet kapni, de még az ajándék-bor sem kell senkinek, mert még hordók sincsenek; egy bánátusi parasztgazda egész termését elhagyta folyni, még annak megivását is sokallván.

Egy akó bor (5 veder = 56 1/2 liter) egy-két forint, Magyarország némely vidékén 50—60 kr., Tirolban 2—3 ft; a hol máskor 10 frtot kaptak érte, most legfeljebb 5 frtot ér és így mindenütt meglehetően a bort fele áráért vagy még olcsóbban is kapni, nagyon csalódnék az, a ki azt hinné, hogy költségeit a bor jövedelméből fedezheti.

Az 1873-iki hirhede krach előtt, az emlékezetes kiállítás évhén volt élet! Ha valaki jött és 30 frtot kínált egy akó borért, úgy csak szivességből adták oda 40 frtért: a vásárló mindjárt beleegyezett, másnap elvitette a bort és készpénzzel kifizette. A borkereskedők úgy jártak-keltek mindenfelé mintha a világ szomjan akart volna meghalni, ma itt, holnap ott voltak, a bortermesztőre nézve ezen állapot nemcsak igazi örömet, de nagy nyereséget

is szerzett és már azt sem tudták, mire fordítsák a tulságos jövedelmet.

Nemcsak a bor, de minden fogyasztási czikk kevés lett és a mi még volt, csaknem aranynyal méretett fel. Ma megvett valaki egy öl házhelyet, mely 1 frtot ért, 5 frtért, hogy másnap 10 frtért adja el, egy-egy ház ma két-, és holnap háromszáz-ezer frtért csereberéltetett el. — Bőségben volt a pénz, és ha Bécsbe ment az ember a tőzsdére, csak úgy hányták-vetették a milliókat. Naponta alakultak társulatok millió és milliókra menő tőkével. Ez a pénzüzőn megszűnt. Csak az a csodálatos, hogy ma is meg van ugyanaz a pénz, de azt nem lehet sehol látni, minden üzlet pang, és így bort sem lehet eladni.

„Ah! bár mindég így maradna“ sóhajtozta a rosztat gyanító többség az arany korszakban, de eljött a krach és mindennek kezdett az értéke szállni, sőt mélyebbre szállt, mint volt a szilárd időben, 6 évvel a krach előtt — és még nagyon sok idő fog kelleni, míg megint visszanyerjük a szabályszerű értéket.

Mindenki, még az is, a ki nem mondja vagy nem is érzi, vesztett a krachchal, mert nem csupán valamely társulat papirosainak értéke szállt, de minden fekvőség is, minden természetményé.

Mindennap olvashatjuk a tőzsde-jegyzékben, milyen magasan állnak a részvények és azt találjuk, hogy ennyi vagy annyi kamattal szállottak, hanem

*) A lefolyt és folyamathan levő pince-egyleti eszmecsere szövődinek és közönségének szives figyelmükbe ajánljuk a fenti cikket. Szerk.

a házak és házhelyekről nem lehet az ujságban utánna olvasni és mindenki, a ki teheti, és nem kénytelen azokat eladni, egészen csendesen tartja magát. Ha a jelenlegi helyzetet kellően akarjuk megítélni, nem is számítva a fekvő vagyoni értékének csökkenését, be kell látnunk, hogy részvények, házak, házhelyek, és minden birtoknak csökkent értéke.

Azért bocsátottam a krachról ezeket előre, mert mégis csak a krach főoka annak, hogy borunknak már épen nincs ára és senki sem mutatja magát a borvidékeken mint vevő. Minden árucikk ára csak látszólag alkalmazkodik a benső értékhez, de valóságban sokkal inkább azon emberek számához, kik a portékát megakarják venni. Ha például nekem 1000 akó legfinomabb Johannisbergim volna, és csak egy vevő jelentkeznék, azt saját számára megvenni, akkor persze meg kell azt tartanom, mert ő egymaga nem ihatja meg, még ha 10 frtéért adnám is neki akóját, 500 helyett, mennyit rendesen ér; de ha 1000 ember van, kik valamennyien meg akarják tőlem azt a bort venni, úgy egy megfelelő magas árat mondok és az, ki legtöbbet fizethet, megkapja.

A krach után azon egyszerű okból szállt le a bor ára, mert épen nincsenek vevők és aránylag ivók is csak kevesen, mert sokaknak igen drága a bor a megváltozott viszonyoknál fogva és most, midőn a pénzkrisisben nagy összegeket vesztek vagy csak vizet isznak vagy ha nagyon jól megy dolguk, egy pohár rossz sört. A borivók száma tetemesen megapadt a krach által, az emberek szegényebbek lettek, nem keresnek annyit, mint azelőtt és így csak ritkán engedhetik meg maguknak a bor élvezetét. A bortermelők még mindég megisszák az egy kupa borukat naponta, sőt még többet isznak mint régebben, mert keveset kapnak érte; de az, kinek a bort venni kellene, inkább megszorítja magát a nem épen szükséges italoknál, mert burgonyára és kenyérré okvetlenül szüksége van!

A ki mindezeket nem akarja hinni, menjen csak el Bécsbe és tekintse meg a borsarnokokat; elég pinczéért fog találni, de vendéget nem, hogy lehessen aztán a bor drága? Igaz ugyan, hogy egynehányan gazdagabbak lettek a krach után, mint voltak azelőtt, de ezek, miután mégis kevesen vannak,

nem sokat számítanak, a borivók főszámát pedig a munkás osztály teszi.

Midőn régebben egy üzlet, vagy gyárban munkaszünet állt be, vagy mikor szombaton fizetés volt, akkor a koresmák megteltek; egy-egy ember hetenként 20—30 frtot kapván és nem igen tevén félre, sör mellett még sok bor is fogyasztatott.

A munkások által szerzett pénz, többnyire a koresmákhoz vándorolt, ettől a borkereskedőhöz és innét megint a bormivelőhöz. De ha semmi üzlet sem megy, a munkások elbocsáttatnak, egész gyárak bezáratnak, vagy naponta csak pár órát dolgoznak, úgy megszűnik a borivás, koresmáros és borkereskedőnek kevés dolga van és ebből kifolyólag a termelő bora a pinczébe marad.

Igen — de, hogy állunk a külfölddel való eladással? Ott talán nem volt krach, ott még úgy fognak inni az emberek, mint régen. Ausztriából a külföldre való eladásnak némi kis akadályai vannak! Először a külföldieknek is mind meg voltak pénzkrisiseik és másodsor kevéssé izlenek nekik boraink. Inkább iszszák saját természetményöket, vagy ha maguknak nincsen, Franciaországból hozatják a borokat. Tehát a külföldre való eladás rosszul állván, nem marad Ausztriában hátra más, mint gyorsan hozzá látni és természetményünket uri magunknak meginni.

E szerint a rossz borárok históriája nagyon egyszerű; leginkább az általában véve rossz pénzviszonyokban rejlik, melyeknél fogva mindenki első sorban a nem épen legszükségesebbnél takarékoskodik; először kenyeret vesz, és csak aztán gondol a borra, ha még marad valami kevés pénze. De nemcsak a jelenlegi csekély fogyasztás nyomja annyira le az árakat, hanem a nyereszkesedés és vállalkozás hiánya is. Kinek van mai nap pénze arra, hogy felhasználhassa a csekély borárait? Kevesek birnak kész pénzzel és vannak azon helyzetben, hogy nagy mennyiségeket olcsón megvásároljanak, hogy aztán később sokkal drágábban saját hasznokra eladják.

Hiában ajánlkoznak nyereszkesedésre az alanti árak! Nincsenek borivók, nyereszkesedés hiányzik és miután nagyon sokan kénytelenek bort eladni, hogy csak legszükségesebb költségeiket is fedezhessék, továbbá a borkereskedőknek még korábbi évekről is vannak boraik, mert 1874 és 1875-ben is keveset ittak; lehetetlen tehát a bort előnyösen eladni.

Csak akkor fog minden jóra fordulni, ha vissza tér a bizalom, ha a pénz ismét forgalomba jut és ha továbbá egyáltalán igyekezni fognak a pénzemberek a tőkétet valamely üzletbe fektetni. Mindaddig pangani fog minden üzlet, még a tőzsdén a papirosok nem emelkednek ismét, mert a börtét mindig a nemzeti hogylét barometerének lehet tekinteni.

Minden kigondolható okokat felboznak a borkereskedés nyomorúságainak megfejtésére, de senki sem gondol arra, hogy ninesen pénz a nyereskedésre és ninesenek borivók sem! Némelyek még arra a gondolatra is jöttek, hogy a főokot a borok mesterséges javításának és szaporításának tulajdonítsák. Valjon vannak-e olyanok, kik igazán és komolyan hiszik, hogy ily árak mellett még haszonnal lehetne petiotizálni stb?

En azt hiszem az ilyenmü kezelés most tökéletesen ki van zárva, mert oly olesón mint a bor leszállott áránál a cukrot és alkoholt a természet adja, ezeket nem lehet megvásárolni. A petiotizálást csak akkor lehet haszonnal alkalmazni, ha magasak a borárak. Akkor, midőn a krach előtt már azt hitték, hogy nemsokára bor sem lesz és a termelő magas árak daczára sem akarta eladni, akkor petiotizáltak és gallizáltak, de okos embernek ez ma már eszébe sem juthat.

A bornak cukor és alkohollal való kezelése nines befolyással a jelenlegi árakra; csupán csak az általános pénzviszonyok és üzleti pangás okozzák azt, hogy a borkereskedés el van nyomva és a borkereskedők mit sem tudnak eladni.

Utmutatás a Mezőség kopárainak befásítására.

Irta: **Fekete Lajos.**

(Folytatás.)

Nálunk a hegységekben csak mint bokor jó elő, de lapályokon 50—60 lábnyi (16—20 met.) magas fává is nő; növése nagyon lassu. Könnyen sarjadzik mind töről, mind gyökérről; a nyirást jól megtüri. Egész Európában, északi Ázsiában, a Kaukázus vidékén és Kis-Ázsiában honos. Lapályokon és dombos vidéken, ligetekben, mezőkön s gyepekben fordul elő.

Fája rendkívül kemény, szijas és habos, miért asztalosok, esztergályosok és gépészek keresik. Vén törzsek legsebb fodros fát (Maserholz) szolgáltatnak (innen a „fodor“ név.)

9. Bálványfa (*Alyanthus glandulosa* (Des.) Sátoros Felleng, Der Götterbaum.)

E fa Chinából 1851-ben missionariusok által hozatott Angolországba s az óta déli és közép Európában nem csak parkokban neveltetik, hanem Franciaországban, sőt a dalmatiai partokon is jelentékeny ültetvényeket telepítettek be vele, s már honunk szelidebb vidékein is majd mindenütt ismeretes.

Mintegy 40—50" (12—15 met.) magasságu, szabályos koronával bíró, egyenes sima törzsü fa, dus lombozattal. A legfiatalabb hajtások vastagok, igen vastag belüek, durva rövid szőrrel borítva, mely később lehullván a sima fényes, a diófa ágaiéhoz igen hasonló héjnak ad helyet. Télen e fa eltéktve szőrös rügyeitől, melyek alatt a lehullott levelek patkóalaku nyoma látszik, a diófához leginkább hasonlít. A páratlanul szárnyas*) levelek 6—24" (16—64 centimet.) hosszúak, s a főlevélgerinczen két oldalt álló levélkéek fiatal növényeken háromszorta hosszabbak, mint öregebb fákön. 13—25 s több levélke képez egy összenőtt szárnyas levelet. A levelkéek hosszúdad tojásalakuak; felül simák, setéztöldek, alól molyhosak és szürkés-zöldek. Későn zöldül ki. Nyár közepén virágzik. Buga alaku murvás virágai csaesonállók, a fagyalfáéhoz hasonlítanak, sárgás-zöld színtiek, s igen kellemetlen szaguk; majd himnősek, majd különemüek, majd pedig mindkettő egy és ugyanazon példányon. A csésze öt levelü, szabályos és maradandó. A párta öt szirmu, alapjában összehajlott és csészéjébe merült. Porodái száma 2—3 egész 10-ig, melyek porhona két rekeszü és befelé álló. A szabad maghon 2,3—5 oldalt álló bibeszárral.

Az 1½ hüvelyk (4 centimeter) hosszú, 4—5 vonal (0,9—1,1 centimet.) széles, száraz szárnyas gyümölcs közepén egy összenyomott lencse alaku mag; ősszel érik, tavasszal vetve igen gyorsan kicsirázik, s a magonc már az első évben elér 1" magasságot a csemetekertben. Növése megfelelő termőhelyen oly sebes, hogy abban még az ákácztól és jegenyenyárt is tul haladja. Gyökerei nem hatnak a földbe mélyen, hanem 1—2'-nyira (30—60 cent.) a földfelülete alatt igen messze elterjednek.

Nehéz, nedves, kötött talajon nem tenyészik, hanem a laza talajt szereti, s a szárazságot jól türi. Nem kíván mély talajt, sőt a sziklás helyen is jól nő. Sovány talajnak megjavítására, s más fanemek alá való elkészítésére, megfelelő égalj alatt felette alkalmas.

Sarjadzási képessége, kivált gyökérről, bámulatos, s ebben az ákácztól is feljül mulja. Gyökérgványok által igen könnyen és jó sikerrel szaporítható.

A bálványfa Chinában és Japánban vadon tenyész.

Franciaországban és déli Európában megtelepítve jól kiállja az időjárást, s nálunk is diszlik lapályokon és szelektől védett helyeken, de télen vastagbélü hajtásai, kiváltkép fiatal korában, igen gyakran elfagynak. Honunkban mindenesetre csak lapályokon és a dombos vidékek védettebb helyein volna erdészeti kezelésre alkalmas.

*) Lásd a megjegyzést . . lapon a Kőrízfa leírásánál.

Fája sárgás fehér, néha zöldes szalagokkal átjárva; finom rostu, ruganyos és kemény, igen szépen fényesíthető. Legfinomabb asztalos munkákra alkalmas, és Franciaországban a kerekesekek és kádárok előtt oly becses, mint a kőríz és szil. Mint tűzifa a cserfával egyenlő; szene igen jó. Levelei a selyemhernyó egy nemét táplálják, mely körülmény e fanemnek déli Európában szép jövőt ígér. Héja mérges. Gyökereit a pajod is kerüli s lombját még a kecske sem eszi. Legeltetésnek és rovarpusztításnak tehát e fanes kitéve, a mi felette kívánatos és figyelemre méltó tulajdonság.

10. Ákác. (Robinia pseudoacacia, fehér vagy közönséges ákác, Akacie oder Schottendorn). Másodrendű fa, repedezett kéreggel, laza lombozattal, páratlanul szárnyas gyöngéd levelekkel, melyek egyes levélkéi tojásdadok, alul felől simák. A levél két tüske közt áll. Rügyei télen a tüskék között a héj alá vannak rejtve. Nagyon későn zöldül ki. Szép fehér, jó illatu, csolnakos virágai füzereket képeznek, melyek júniusban jelennek meg. A csésze 4 fogu, a felső fog kissé kicsipett. A párta zászlója kerekded, hátraesapott. A tiz himszál közül kilencz összenőve, egy szabad. A terme szabad; a magtanya*) a terme egyik zugának hosszában. A gyümölcs hosszudak hüvely, mely októberben érlik, de télen át is a fán marad. A fa már 15 éves korában terem magot, mely csirkéességét több éven át megtartja.

A kikelt növény fiatal korában rendkívül gyorsan nő s néha már első évben 5—6 láb (1,5—2 meter) magas lesz.

Vezérgyökere az első évben mélyen behat a földbe, de később sok vízszintesen és messze elterjedő oldalgyökereket hajt.

Tuskó- és gyökérsarjakról könnyen szaporodik, s ez utóbbiak által kertekben, szántóföldek, szőlők szélein sat. nagyon alkalmatlanná válik, mivel azok mindentüvé betolakodnak, s igen nehezen irthatók ki. A hol e tulajdonságát tekintetbe venni nem szükséges, ott élő sövénynek tövisei, kitinő sarjadzása és gyors növése miatt igen alkalmas.

A mély, laza földet kedveli, melyen akkor is jól tenyészik, ha az néha jelentékeny mélységig is kiszárad, mivel az alsóbb rétegekből mélyen ható gyökérzete által táplálkozni képes. Mindezen tulajdonai miatt honunk futó homokja befásítására (a kanadai nyárral együtt) legalkalmasabb. A kikötött szivós anyagon sinlődik. Szelid éghajlatot kíván; korai és késői fagyok rá nézve nagyon ártalmasok, ámbár első — késő kizöldülése miatt — ritkán érik. Hazánk lapályos és dombos vidékein a clima e fának megfelel.

Fája tartósságra nézve a tölgyével egy sorban áll s habár az ágakat a szél könnyen le szokta is hasogatni, mindazáltal a törzs fája nagyon kemény és szijas, szépen fényesíthető; mely tulajdonságainál fogva műasztalosok, kerekesekek, gépészek és hajóépítők keresik. Hajtásai, valamint felhasználott törzse igen kedvelt, tartós szőlőkarókat szolgáltat. Fája meglehetősen nehéz és tüzelésre elég jó.

(Folyt. köv.)

T A R S A L G Ó.

Szőlészeti statistika.**)

Alsó-marosi borvidék.

a.) Marosi kerület, a Maros jobb partján Maros-Solymostól kezdve felfelé Alvinczig.

59. Maros-Solymos 90 hold 1160 □ öl területen, részint csillámpalás agyag, részint kréta, pala és köves agyagrétegű talajban termel Barcsay Béla most ültetve 1½ hold som szőlőt, egy fél hold alexandriai muskotályt; a többiek mind egyes hazai faj szőlőkből karikára mivelve, 95 frt mivelési költséggel holdanként, 30 akó jeles bort el kel Hondok, Boica, Brád, KörösBánya és Déván 1871-ben 5 frt o. é. 1872, 1873, 1874-ben 7 frt 50 kr. és 9 frt o. é.

60. Nyavalyásfalva 13 hold 1565 □ öl területen részint kavicsos agyag, részint kréta pala rétegben termel egyes hazai faj szőlőkből karikáson, 75 frt mivelési költséggel holdanként 20 akó jó bort, el kel Boica és Brádon akónként 1871-ben 5 frton 1872, 1873, 1874 6 frt és 7 frt 50 kr. o. é.

61. Kecskedága 14 hold 1020 □ öl területen kré-

*) Magtanyának a maghon azon részét nevezzük, melyen a magrügyek vannak.

***) Miután ezen statistika, a múlt év adatait tartalmazza, a bor mennyiség még a régi mérték szerint van közölve. Szerk.

tás agyagpala talajon termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 75 frt o. é. mivelési költség mellett holdanként 20 akó jó bort, el kel Boicza és Brádon 1871-ben 5 frt o. é. 1872, 1873 és 1874 ben 5—6 frt o. é.

62. Boholt (hol savanyu viz fürdő van) 25 hold 1005 □ öl területen kavicsos csillámpalás agyagtalajon termel egyes hazai faj szőlőkből karikán 70 frt o. é. mivelési költséggel, holdanként 25 akó jó bort, el kel a Bányaságon, Magura és Nagyágra, 6—7 frt o. é. akója.

63. Berekszó. 19 hold 169 □ öl palas kavicsos agyag talajban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 85 frt mivelési költséggel, holdanként 25 akó jó bort, el kel Boica és Brádon 5 frt. o. é. 1871-ben 6 frt 1872, 1873 és 1874-ben 6 frt o. é.

64. Haro 16 hold 1035 □ öl területen mészköves agyagtalajban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 90 forint mivelési költséggel, holdanként 25 akó közönséges bort, el kel helyt és a Bányaságra 5—6 frt o. é.

65. Kéménd 19 hold 1191 □ öl területen mészköves agyagtalajban termel vegyes, hazai faj szőlőkből karikán 80 forint mivelési költséggel, 25 akó közönséges bort, el kel helyt és Dévára 5—6 frt o. é.

66. Bánpaták 21 hold 1329 □ öl területen mészkö

ves agyagban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 80 frt mivelési költséggel, holdanként 25 akó közönséges bort, el kél helyt és Devára 4 frt és 5 frt akója.

67. Arany és Gyertyános 21 hold 729 öl területen mézskő és vaséleges agyagtalajban termel vegyes hazai faj szőlőkből 80 frt o. é. mivelési költséggel holdanként 20 akó jó bort, el kél helyt és Devára 5—6 frt o. é.

68. Nagy és kis Rápol 49 hold 425 öl területen mésztuff és ifjabb képződésű mésztalajon termel Sándor Lajos Traminer és olasz Rieslinget vegyesen 900 öl.

Györffy Dénes rajnai és olasz Rieslinget slankamenkát piros Bakatort vegyesen . . . 1 holdat. Király Ferencz vegyes hazai faj szőlőt Bakatorral 800 öl. Ona Vonue vegyes hazai faj szőlőkből új ültetvény 350 öl. Péter Albert ref. pap. fekete kadárka, rajnai és olasz Rieslinget 600 öl. Keresztes Sándor olasz Rieslinget és kevés rajnait 750 öl.

A többi ezeken kívül mind vegyes hazai faj szőlőkből karikán 90 frt o. é. mivelési költséggel holdanként 25 akó jeles bort, el kél helyt; 1871-ben kevés volt, 1872, 1873 és 1874-ben akója 7 frt. o. é., az új ültetvények nem kerültek eladásra, de az olasz Riesling, mint eddigi termése mutatja kitünő bort ad, s helyes választása kétségtelenül megjutalmazza termelője fáradságát, bár többen is követnék a jó példát.

69. Csizmo 26 hold 1020 öl területen kagyló mész és agyagtalajon termel gróf Kun Kocsárd fekete kadarkát tőkére mivelve 1 hold 800 öl. " " karikára mivelve 1 hold 500 öl. vegyes hazai faj közte bakator 1 hold 700 öl. A többi vegyes hazai faj szőlőkből karikán 95 frt költséggel, holdanként 20 akó jeles bort, el kél helyt Deván s Szászvárosra, 7 frt 50 kr. és 9 frt o. é.

Csizmo a Rómaiak alatt Zeugma névvel birt.

70. Algyógy 55 hold és 802 öl területen édes vízi mész és agyagtalajban termelnek (az irt összegből)

Gróf Kun Kocsárd olasz és rajnai rieslinget vegyesen — h. 1200 öl. Gróf Kun István Sauvignon és Semillon 2 h. — öl. " " muskotály 1 h. — öl. " " som szőlő 1 h. — öl. Br. Bornemisza J. Fekete kadárka tőkére 1 h. — öl. " " Tramineret vegyesen Pinotval 1 h. — öl. Ugyanaz. Fekete Pinot vegyesen Rieslinggel 1 hold 400 öl. " Tisztán valódi fekete Pinot 1200 öl. " Sauvignont és Semillon 600 öl. " Som szőlőt 400 öl. " Fejér Pinot vagy Epinette 900 öl. " Fejér és piros Chasselást vagy gyöngy szőlőt 300 öl. " Rajnai Rieslinget 3 hold. — öl. " Fekete Carbenet Sauvignont 2 hold 800 öl. " Carbenet Francot 800 öl.

A báró Bornemissza János ő excellentiája szőlőjében a kadárka tőkére, a többiek Guyot szerint drótra huzva miveltetnek.

Van még a báró ő excellentiájának vegyes hazai faj szőlője karikán 4 hold 800 öl.

A többiek mind vegyes hazai faj szőlőkből karikán 95 frt o. é. mivelési költséggel, holdanként 20 akó jeles bort termelnek, az új ültetvények, érve a kadarkát is, kitünőek, eladás meg nem történt

A régi hazai fajszoők 1871-ben akónként 5 frt, 1872, 1873 és 1874-ben 7 frt 50 és 9 frton is elkelték Szászvároson.

71. Homorod 25 hold 192 öl területen vegyes hazai faj szőlőkből termel meszes agyagtalajban karikán 95 frt mivelési költséggel, holdanként 25 akó jó bort, el kél helyt és Szászvároson 1871-ben akója 5 frt o. é. 1872, 1873 1874, 7 frt 50 kron.

72. Bokaj 33 hold 1010 öl területen mézvegyületű agyagtalajban termel báró Szentkereszti György Pinot noirt 1 holdat, Pinot grist 1 holdat, és Pinot blancot 1 holdat, a többi mind vegyes hazai szőlőkből karikán 85 frt mivelési költséggel, holdanként 25 akó jeles bort, a báró uré új ültetvény, a hazai régi fajszoők borai elkelték Szászvároson 1871-ben akónként 5 frt 1872, 1873, és 1874-ben 7 frt 50 kron.

73. Karina 26 hold 1193 öl területen mész vegyületű agyagtalajban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 80 frt mivelési költséggel, holdanként 25 akó jó bort, el kél helyt és Szászvároson 6 frt és 7 frt 50 kron akója. Megjegyzendő itt, hogy a hóviz szőlőket többen már kezdik lámpor vagy király szőlőkkel igen jó eredménnyel törzsbe hasítva beoltani.

74. Akmár 21 hold 125 öl területen porond, köves és agyagtalajban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 80 frt mivelési költséggel, holdanként 25 akó jó bort, el kél helyt és Szászsebesbe 6 frt és 7 frt 50 kron.

75. Szarakszó 70 hold 311 öl területen porond, kő- és meszes agyagtalajban termel vegyes hazai faj szőlőkből karikán 85 frt mivelési költséggel holdanként 25 akó jó bort elkél Szászváros és Szászsebesbe 5—6 frton.

76. Alvincz-Borberek 200 hold 454 öl területen porond, kőszikla és porondos agyagtalajban termel

báró Horváth Ödön Pinot noirt	2 holdot
" " Rajnai és olasz Rieslinget	2 holdot
Zeyk Antal, rajnai Rieslinget	2 holdot
Szőcs Imre " "	2 holdot
Szőcs Miklós " "	1/4 holdot
Glikmann " "	2/4 holdot
özy. Binderné " "	2 holdot
" " vegyes muskotályokat	1 holdot

A többi mind vegyes hazai faj szőlőkből karikán 95 frt mivelési költséggel holdanként 25 akó jeles bort, el kél helyt és Szászsebesbe, akója 7 és 9 frt o. é. A báró Horváth Pinot noirja jelenleg kitünő első termést mutat.

Fekete Pál,
szőlészeti vándortanár.

NAGY FERENCZ EMLÉKÉNEK!

Erdélyt, e kies, bérczes testvér hazát nagy veszteség érte, szőlészeti s gyümölcsészeti ügyének egyik legbuzgóbb apostolát Nagy Ferenczet e napokban elveszté — örökre.

Midőn már nyomtatva olvastuk is a lapokban e hirt, még akkor is alig bírtuk elhinni, hogy e közkedvességű, örökösen derült kedélyű férfi halála való volna, mert ő is azon kevesek közé tartozott, a kinek halála bár korát tekintve kevésbé lehetett is meg bennünket, de a kinek tetteiben gazdag életét, s még a legközelebbi időben is a szőlészet s gyümölcsészeti terén kifejtett munkásságát tekintve, látva, oly nehezen esik elhinnünk azt, hogy mind e nemes törekvésnek, e messze előrelátó gondoskodással párosult fáradhatlan munkásságnak, s a meggyőződés magával ragadó meleg érzéséből áthatott buzdításnak mind egyszerre véget vetett a halál. Ő benne, ki oly hosszú időt, 41 évet töltött a tanári pályán, kinek szellemi kincseiben Erdélynek annyi jeles férfi részeseül, s a ki, midőn a nehéz tanári pályán tovább haladni meggyöngyült egészsége, megtört ereje nem engedte, még akkor sem a méltán kiérdemelt nyugalomra gondolt; hanem még annál nagyobb hévvel karolta fel Erdély szőlészeti s gyümölcsészeti ügyét, mert örökké az igazságot kutató szelleme belátta, hogy ennek általános felkarolása s felvirágzása Erdély létkérdésének egyik legfontosabbikát képezi; — ő benne, kinek pomológiai ismeretei számára a hazán kívül is elismerést s tiszteletet vívtak ki: Erdélynek egy oly férfi szállott sirba, a kinek helyét egyhamar aligha fogja valaki pótolhaini, mert vajmi kevesen vannak azok, a kik mint ő, az általa oly hévvel felkarolt szőlészeti s borászati ügy terén, a tudományos ismeretek mellett oly gazdag tapasztalattal, s mindkettő mellett oly mindenkire lelkesítőn ható érdekeltséggel volnának képesek ez ügyet felkarolni.

A ki csak ismerte őt s látta, midőn egy szép gyümölcsöt vett kezébe, s elkezdett arról beszélni, mint ragyogtak fel a mélyen fekvő szemek a gyönyör tűzében, annak meg kellett győződnie arról, hogy itt egy oly férfival áll szemben, a ki egész lelkével csügg ez ügy előmenetelén, a ki egész lelkével ez ügynek él!

Igen, ez ügynek élt ő, ez ügyet karolta fel lelke egész hevével, s ha van vigasztalás a fölött, hogy — még mindig oly korán — sirba szállt, az csak az az egy lehet, hogy nem küzdött, nem fáradt nem munkált hiába, mert a míg Erdély szőlőkoszoruzta hegyei állani fognak, s ott azon faj fog honolni, melynek ez iránybani anyagi előmenetele s felvirágzásának érdekében annyit tett, addig az ő nevét is, mint ez ügy egyik legbuzgóbb apostolának s uttorójának nevét fogják emlegetni a hálás utódok.

Ennyi érdemmel szemben, kötelességünknek tartottuk ez emléksorokban részünkről is egy koszort tenni e férfiú sirjára, kinek neve legyen: feledhetetlen! (Gazdasági lapok)

E G Y V E L E G.

* Lapunk mai számának mellékletét, Karvázy Árpád előnyösen ismert üzletének magárjegyzékét melegen ajánljuk t. olvasóink szives figyelmébe.

* Néhajjelesünk, Nagy Ferencz haláláról, az osztrák szaklapok is méltó sajnálattal emlékeznek meg, így a „Wiener landwirthschaftliche Zeitung“ az „Oesterreichisches landwirthschaftliches Wochenblatt“, legkiválóbb mérvben pedig a „Weinlaube“. A „Gazdasági lapok“ legújabb száma egy melez baráti hangon szóló necrologot hoz, melyet egész terjedelmében közlünk. Szolgáljon ezen általános részvét, az érdemnek osztatlan ismerése, a nagy veszteség által lesújtott gyászoló családnak némi vigaszul!

* A gyümölcsészeti szakosztály néhai Nagy Ferencz helyére érdemdús pomologunkat, idősb Bodor Pál urat választotta meg elnökévé, mely választást az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmánya folyó mártius hó 6-án tartott ülésében örömmel és egyhangulag helyben hagyott és megerősített.

* Az erdélyi pinczeegylet érdekében megindult eszmecsere, lapunk 8-ik számának megjelenése óta folyást foglalkoztatta az érdeklődő közönséget: felszólaltak dr. Szentkereszti György, Zeyk József, br. Apor Károly és gr. Teleki Gusztáv, mindannyian a náluk megszokott szakavatottsággal és — a mit örömmel constatálhatunk — a legnagyobb tárgyilagossággal, a mi az ügynek csak előnyére szolgál. Reméljük, hogy az erdélyi pinczeegylet közelebről megtartandó közgyűlésén sikerülni fog a különben is csak látszólagos ellentéteket borászati iparunk javára teljesen kiegyeztetni s Királyhágóntuli honfi társainknak e derék egyesület egyetértő részvényeseinek tömör társulása által továbbra is irigylendő, még eddig magyar földön nem utánozható például szolgálai.

* Az erdélyi birtokrendezés ügye a másik főkérdés, mely szűkebb hazánk napi sajtóját foglalkoztatja — egyik másik névtelen cikkező kisebb-nagyobb sikerrel küzdök meg azon feladattal, hogy a birtokrendezés egyedül helyes arcanumát a hívő közönségnek bemutassa. Az erdélyi gazdasági egyesület évek során át példátlan szívóssággal folytatotti felszólalásainak, panaszainak, munkálatainak végre valahára sikerült e fontos ügyet oda terelni, hogy ma már annak agyonhallgatása, el nem intézése lehetetlenség! Akarjuk reményelni, hogy az elintézés úgy a haladott kor eszméinek, mint a gyakorlat igényeinek meg fog felelni, hogy gazdag és szegény egyforma megnyugvással fogadhassa törvényhozásunk ezen várva várt intézkedését. Az ügy folyamát folytonosan figyelemmel kísérendjük és a tudomásunkra eső érdekesebb mozzanatokot t. olvasóinkkal is közöljük.

* Vizsgák rendeje a kolozs-monostori m. kir. gazd. tanintézetben. A téli félév vizsgáiból a nevezett tanintézetben még a következők vannak hátra: III-ad éveseknél mártius 10-én építészettan, 11-én rétmivelés, 13-án erdészet, 15-én kertészet. A II. éveseknél: mártius 10-én mennyiségtan, 11-én természettan, 13-án állattan, 15-én boncztan, 16-án légtünettan. Az I. évesek vizsgája mártius 17-én fog megtartatni. A vizsgák naponta délelőtt 9, délután 3 órakor kezdődnek, az érdeklődőket szivesen látja az igazgatóság.

* Közgyűlés megtartása. Az erdélyi pinczeegylet idei rendes közgyűlése, mint biztos forrásból értesülünk folyó mártius hó 28-án fog megtartatni, mely alkalommal az új ke-

reskedelmi törvény értelmében módosított alapszabályok is elfogadás végett be lesznek mutatva. Ezen alapszabálytervezetet, mely nemcsak a törvényt szabta módosításokra szorítkozik, hanem hallomás szerint több czélszerű újítást tartalmaz, lapunk jövő számán kezdődőleg közölni fogjuk, mire az érdeklődő t. közönséget már előre figyelmeztetjük.

— **Fel hívás.** Küiküllömege gazdasági egylete künt levő követeléseinek felhajtásával, a tegnapi napon tartott választmányi ülés, alólírottat bizta meg. Tisztelettel kérem fel egyletünk mindazon t. tagját, kik bármintemű czimen keletkezett tartozásait még nem törlesztették, sziveskedjenek tartozásait alólírt, vagy pedig az egylet pénztárnoka t. Kinisi Mihály urhoz, 8 nap alatt annál bizonyosabban lefizetni, mert azontul kénytelen leszek a törvény rendes útját venni igénybe. Szőkefalva 1876. mártius 7-én. **Kispál Sándor.**

— **Értesítés.** A földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi m. k. miniszterium által termelési kísérletek céljából hozatott gram indiai takarmány növény s egyéb kiosztásra szánt magkészlete teljesen kimerítettén, a február hó végén s később mag elnyerése iránt beérkezett s netán érkezendő kérvények többé figyelembe nem vétethetnek. A miniszter megbizásából Kenessey

— Az ujonnan beültetett szőlők megadóztatása tárgyában a pénzügyminiszter körrendeletet intézett a kataszteri s pénzügyi igazgatóságokhoz. Az ily szőlők ugyanis beültetésük után 6 évig rendszerint nem hozván jövedelmet, a törvény szerint csakis a hetedik évtől róhatók meg a szőlőtermelésre alapított földadóval, addig csak is az előbbi miveltési ág s osztály szerinti földadó szedhető, azon esetben pedig semmiféle sem, ha a szőlő terméketlennek felvett birtokrészletből keletkezett. E határozmány gyakorlati keresztülvitele céljából a becselő biztosok utasítatnak, hogy az ily szőlőket tényleges állapotnak megfelelő miveltési ágba s osztályba vegyék ugyan fel, de ha — kipuhatolásuk szerint — a beültetéstől 1875. végeig hat év még nem telt el, a hátralevő időszakra azon tiszta jövedelmi különbözetet, mely a felvett szőlő s az illető birtokrészlet előbbi tiszta jövedelme közt létezik, adótárgy-változási jegyzékben mutassák ki. E jegyzéket a kataszteri igazgatóságok akkor, midőn az illető község ujonnan megállapított tiszta jövedelmi

összegét, mint 1876-tól kezdve alkalmazandó adó-alapot a pénzügyigazgatóságokkal közlik, szintén átadják, a pénzügyigazgatóságok pedig elrendelvén az ujonnan nyert alapon való adóelőírást, egyidejűleg a kitüntetett tiszta jövedelmi apadás után járó földadónak a jegyzékben kitett évekre való leírása iránt is intézkednek. Ez eljárás követendő oly községekre nézve is, hol a tagosítás folytán új adómunkálatok készülnek, azon különbséggel, hogy itt az új alap szerinti adófizetés nem 1876-tól, hanem az új birtokbavétel idejétől kezdődik. (Bor. L.)

* **Piaczi árainkat** illetőleg megjegyzzük, hogy lapunk zártáig Deés, Naszód és Torda újabban tartott heti vásáraitól tudósítást nem vettünk.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Jelzálogkölcsonöket

a birodalom bármely részében, telekkönyvezett nem tehermentes földbirtokra **1000** frttól a legmagasabb összegig **5 $\frac{3}{4}$** és **6 $\frac{1}{2}$** kamat mellett törlesztésre, rövid idő alatt és **5000** frton felülteket még előnyösebb módozatok mellett gyorsan eszközöl

(4) (4-26) „Ipar és keskedelmi ügynöki iroda“

a hatóságilag engedélyezett általános

Kolozsvárt, belmonostorutcza, 19. sz.

(Értekezhetni személyesen vagy posta útján naponta d. u. 1-4 óráig)

Csemete és szőlővessző eladás.

A zámi uradalom kert és szőlőtelepeiről mindenféle **gyümölcs-csemete, sima és gyökeres szőlővessző**, valamint egyéb miveleti növény is eladó. Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve nyerhető. (8) (2-3)

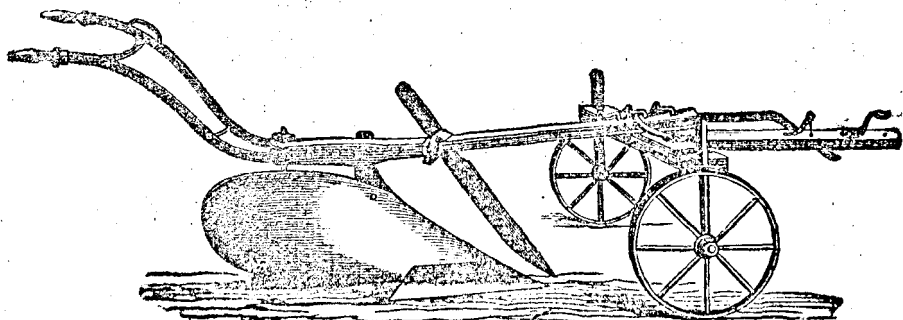
A zámi kert igazgatósága.

(Zám, Hunyadmegye, posta- és vasut állomás.)

Jegyzet. Zám vidékén minden szőlő teljesen ép és egészséges, a phylloxera vastatrixnek még nyoma sem mutatkozott.

Gubicz László gazdasági gépgyára

Budapest, Lipót-utca 41-ik szám.

Ajánlja általános elismerésben részesült kitünő

Gubicz-ekéit,

ugyszinte magtakaróit, boronáit, rög-törőit, rostáit stb. jutányos ár mellett.

Árjegyzéket kívánatra bérmentesen küldve, megrendeléseket pontosan teljesít

Gubicz László.

(7)

(4-26)

683 szám

1875.

(1) **Jószágeladási hirdetemény.** (8—12)

Az erdélyi gazdasági egyletnek 1875. december 11-én tartott rendkívüli közgyűlése a nevezett egyletnek tulajdonát képező nagy-buni birtokot eladás által értékesíteni határozta.

Ezen birtok fekszik **Küküllőmegyében**, Segesvártól egy kis órányira, Héjjasfalvától egy negyed órányira — mindkettő állomása a magyar keleti vasutnak — területe 1329 hold és 1465 □ ölet tesz, ebből szántó 352 hold 463 □ öl, rét és kert 147 hold 1097 □ öl, szőlő 9 hold 605 □ öl, legelő 38 hold 1225 □ öl, erdő 768 hold 1210 □ öl, — melyből mintegy 126 hold a volt jobbágyoknak kiutalandó lesz — végre 13 hold és 65 □ öl házhelyekre és terméketlenekre esik. A birtokhoz tartozik egy őrlők által jól látogatott öt kövü malom a segesvári határszélen és a **kocsmajog** Nagy-Bunban, mely két regale évenként 1400 frt tiszta jövedelmet hoz.

A birtok **törvényszéki becsára** 118,700 forint o. é.

Venni szándékozókknak bővebb felvilágosítással az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala szolgál.

Kolozsvártt, 1875. december 20-án.

Az erdélyi gazdasági egylet nevében:

Gróf **MIKÓ IMRE**, s. k.
egyleti elnök.

GAMAUF VILMOS, s. k.
egyleti titkár.

(3)

KOLOZSVÁRTT.

(10—52)

**Excéntrice takarmányvágo-
gépek és repavágók, Mayer és
Bracke-féle gabonatisztító rosták,
nem különben valódi Mayer-féle
Trieurs konkoly választó gépek
szelelővel és anélkül kaphatók**

TAUFFER FERENCZNÉ**P i a c z i á r a k.**

A h é t i v á s á r		Egy hectolter (=1.62 bécsi mérő)						100 Kilogramm (=178.55 bécsi font)		1 köbméter (=0.14 bé- csi köböl)	1 kilogramm (=1.78 bé- csi font)
h e l y e	napja	tiszta b u z a	elegy b u z a	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marha hus
á r a k r a j e z á r o k b a n											
Beszterce	feb. 29.	600	400	325	—	225	—	460	180	320	24
Brassó	mart. 3.	600	490	350	380	260	290	—	—	—	32
Csik-Szereda	mart. 1.	665	560	450	350	275	375	370	160	138	28
Déás	feb. 29.	675	625	475	—	209	225	550	140	450	26
Déva	mart. 4.	515	385	340	—	260	205	245	155	136	32
Erzsébetváros	mart. 4.	525	420	325	—	250	225	280	150	300	32
Sy.-Sz.-Miklós	mart. 4.	665	585	327	280	240	360	235	60	—	28
Fogarás	mart. 3.	550	360	285	—	217	230	280	120	—	32
K.-Fehérvár	mart. 4.	660	530	456	—	300	264	400	250	264	32
Kolozsvár	mart. 9.	630	420	380	—	240	240	260	140	360	38
M.-Vásárhely	mart. 2.	490	334	342	280	200	216	310	50	360	32
Naszód	feb. 25.	670	500	316	300	278	250	264	210	125	24
Nagy-Enyed	mart. 2.	550	450	300	—	278	220	360	80	444	32
N.-Szeben	mart. 7.	590	440	350	350	270	270	240	—	350	30
S.-Sz.-György	feb. 28.	600	560	350	370	270	340	500	90	260	30
Szamosujvár	mart. 6.	675	420	397	—	262	210	300	75	500	30
Sz.-Régen	mart. 2.	560	400	350	260	200	260	230	120	300	28
Sz-Udvarhely	feb. 29.	580	420	340	—	260	280	250	100	350	32
Torda	feb. 12.	600	440	350	250	270	210	350	—	1100	32
V.-Hunyad	mart. 4.	520	400	350	—	230	240	200	100	600	32

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjszabályzata.

		1—1	1—3	1—6	1—12	1—24	1—52
		széri hirdetésekr					
		frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.

1⁶/₁₆ lap
8¹/₁₆ „
4¹/₁₆ „
2¹/₁₆ „
1¹/₁₆ „

1 ⁶ / ₁₆ lap	14	—	36	—	70	—	120	—	200	—	360	—
8 ¹ / ₁₆ „	7	—	18	—	35	—	60	—	100	—	180	—
4 ¹ / ₁₆ „	3	50	9	—	17	50	30	—	50	—	90	—
2 ¹ / ₁₆ „	1	75	4	50	8	75	15	—	25	—	45	—
1 ¹ / ₁₆ „	—	90	2	25	4	40	7	50	12	50	22	50

Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

T A R T A L O M :

Miért oly olcsó az idén a bor? — Utmutatás a Mezőség kopárainak befásítására. — Társalgó. — Szőlészeti statistika. — Nagy Ferencz emlékének. — Piaczi árak. — Egyveleg. — Hirdetések.